

Päivämäärä

Dnro

23.06.2004

2652/01/2004

Voimaantulo- ja voimassaoloaika

1.7.2004 - toistaiseksi

Kumooa

MMM EEO yleiskirje nro 3/1993

Valtuutussäännökset

Eläintautilaki (55/1980, muut. 809/1992, 424/1994) 12 §

Kotieläinjalostuslaki (794/1993, muut. 640/1996) 6 §.

Vastaavat EY-säädökset

Neuvoston direktiivi 88/407/ETY, (31988L0407); EUVL N:o L 194, 22.7.1988, s. 10

Neuvoston direktiivi 90/120/ETY (31990L0120); EUVL N:o L 71, 17.3.1990, s. 37

Neuvoston direktiivi 93/60/ETY, (31990L0060); EUVL N:o L 186, 28.7.1993, s. 28

Neuvoston direktiivi 2003/43/EY (32003L0043); EUVL N:o L 143, 11.6.2003, s.23

**Maa- ja metsätalousministeriön asetus
sonnin spermalle asetettavista eläinten terveysvaatimuksista**

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään 18 päivänä tammikuuta annetun eläintautilain (55/1980) 12 §:n ja 20 päivänä elokuuta 1993 annetun kotieläinjalostuslain (794/1993) 6 §:n nojalla, sellaisina kuin ne ovat, edellinen osaksi laeissa 809/1992 ja 424/1994 sekä jälkimmäinen laissa 640/1996:

**1 §
Soveltaisala**

Tässä asetuksessa säädetään niistä eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista, jotka koskevat sonnin sperman keräämistä, käsittelyä ja säilytystä. Asetus koskee sonnin sperman laatua, eläintautien vastustamista ja näihin liittyvää toiminnan järjestämistä nautojen keinosiemennystoiminnassa.

**2 §
Muu lainsäädäntö**

Eläinten keinollisesta lisäämisestä säädetään kotieläinjalostuslaissa (794/1993) ja keinollisessa lisäämisessä noudatettavista vaatimuksista ja luvan saamisen ehdoista säädetään

Tätä julkaisua on saatavissa maa- ja metsätalousministeriön elintarvike- ja terveysosastolta

Käyntiosoite

Mariankatu 23
00170 HELSINKI

Postiosoite

PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin

(09) 160 01

Telekopio

(09) 160 53338

eläinten keinollisen lisäämisen harjoittamisen edellytyksistä annetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä (22/2000).

Sonnin sperman sisämarkkinakaupasta säädetään eräiden tuotantoeläinten sekä niiden alkioiden ja sukusolujen eläintautivaatimuksista Euroopan yhteisön sisämarkkinoilla annetussa maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintö- ja elintarvikeosaston päätöksessä (1578/1994) ja sonnin sperman tuonnista kolmansista maista säädetään erikseen eräiden kolmansista maista tuotavien eläinten sekä niiden alkioiden ja sukusolujen eläintautivaatimuksista annetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä (231/1997).

3 § Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *keinosiemennyssonniasemalla* (jäljempänä sonniasema) laitosta, jossa kerätään, käsitellään ja säilytetään sonnin spermaa keinosiemennystarkoituksiin;
- 2) *sonnin sperman varastolla* (jäljempänä spermavarasto) laitosta, jossa säilytetään tämän asetuksen mukaisesti tuotettua tai maahan laillisesti tuotua sonnin spermaa keinosiemennystarkoituksiin;
- 3) *keinosiemennyssonniensa yksilötestiasemalla* (jäljempänä testiasema) laitosta, jossa kasvatetaan sonneja sonniasemalle vietäviksi;
- 4) *pitopaikalla* yhden epidemiologisen yksikön muodostamaa yhtä tai useampaa laitosta, rakennusta, tarhaa tai muuta paikkaa, jossa nautoja pidetään, kasvatetaan tai käsitellään;
- 5) *spermalla* käsittelemätöntä, käsiteltyä tai laimennettua sonnin siemennestettä;
- 6) *asemaeläinlääkärillä* eläinlääkärinä, joka vastaa tämän asetuksen noudattamisesta sonniasemalla, testiasemalla tai spermavarastossa.

4 § Sonnin sperman myynnin edellytykset

Sonnin spermaa saadaan markkinoida Suomessa, Euroopan yhteisön sisämarkkinoilla ja viedä Euroopan yhteisön ulkopuolisiin valtioihin vain, jos sperma on tuotettu hyväksytyllä sonniasemalla ja sperma täyttää tämän asetuksen mukaiset sonnille asetetut terveysvaatimukset.

Suomenkarjan paikallisroduilta pitopaikoissa kerättyä spermaa saadaan markkinoida 1 momentissa säädetystä poiketen, jos sperma täyttää tässä asetuksessa säädetty edellytykset. Tällaista spermaa saadaan ainoastaan markkinoida Suomessa ja viedä Suomesta Euroopan yhteisön ulkopuolisiin valtioihin.

5 § Sonniaseman hyväksymisen edellytykset

Nautojen keinosiemennystoiminnan luvanvaraisuudesta säädetään kotieläinjalostuslaissa ja siihen liittyvästä läänineläinlääkärin hyväksymisestä säädetään eläinten keinollisen lisäämisen harjoittamisen edellytyksistä annetun maa- ja metsätalousministeriön päätöksen 7 §:ssä. Hyväksymisen edellytyksenä on, että läänineläinlääkäri, jonka toimialueella sonniasema sijaitsee, on tarkastanut sonniaseman ja todennut sen täyttävän liitteen I kohtien A ja B vaatimukset.

Maa- ja metsätalousministeriön elintarvike- ja terveysosasto antaa hyväksytyille sonniasemille Euroopan yhteisön sisämarkkinakaupan edellyttämän hyväksymisnumeron.

6 §

Suomenkarjan sperman keräyspaikan hyväksymisen edellytykset

Pitopaikassa saadaan kerätä suomenkarjan paikallisrotujen säilyttämiseksi spermaa vain, jos sperman kerääjällä on kotieläinjalostuslain mukainen lupa keinosiemennystoimintaan ja pitopaikalla on läänineläinlääkärin hyväksyminen. Hyväksymisen edellytyksenä on, että läänineläinlääkäri, jonka toimialueella sijaitsevassa pitopaikassa keräys tapahtuu, on tarkastanut pitopaikan, siellä olevat keräystilat ja sonnit. Pitopaikan karjan on täytettävä liitteen II kohdan B alakohtien 2 -5 vaatimukset ja pitopaikassa olevat sonnit on oltava tutkittu liitteen II kohdan D mukaisesti.

7 §

Testiaseman hyväksymisen edellytykset

Testiasema saa toimia vain, jos sillä on läänineläinlääkärin hyväksyminen. Hyväksymisen edellytyksenä on, että läänineläinlääkäri, jonka toimialueella testiasema sijaitsee, on tarkastanut testiaseman ja todennut sen täyttävän liitteen II vaatimukset.

Läänineläinlääkärin on tiedotettava hyväksymisestä maa- ja metsätalousministeriölle.

8 §

Spermavaraston hyväksymisen edellytykset

Spermavarasto saa toimia vain, jos sillä on läänineläinlääkärin hyväksyminen. Hyväksymisen edellytyksenä on, että läänineläinlääkäri, jonka toimialueella spermavarasto sijaitsee, on tarkastanut spermavaraston ja todennut sen täyttävän liitteen III vaatimukset.

Läänineläinlääkärin on tiedotettava hyväksymisestä maa- ja metsätalousministeriölle.

Maa- ja metsätalousministeriön elintarvike- ja terveysosasto antaa hyväksytyille spermavarastoille Euroopan yhteisön sisämarkkinakaupan edellyttämän hyväksymisnumeron.

9 §

Sonniaseman valvonta

Läänineläinlääkärin on vähintään kaksi kertaa vuodessa tarkastettava, että hyväksytty sonniasema jatkuvasti täyttää liitteen I vaatimukset.

Jos läänineläinlääkäri tarkastuksessa toteaa, etteivät liitteen I vaatimukset täyty, hänen on annettava kirjallinen huomautus sonniasemalla ilmenneistä puutteista ja määräaika, jonka kuluessa puutteet on korjattava. Ellei puutteita ole korjattu annetussa määräajassa tai jos puutteet ovat sellaisia, että läänineläinlääkäri katsoo sonniasemalla tuotettavan sperman aiheuttavan välitöntä eläintautien leviämisen vaaraa, läänineläinlääkärin on peruutettava sonniaseman hyväksyminen.

Läänineläinlääkärin on tiedotettava tekemiensä tarkastusten tuloksista välittömästi maa- ja metsätalousministeriölle.

10 § Testiaseman valvonta

Läänineläinlääkäriin on vähintään kerran vuodessa tarkastettava, että hyväksytyt testiasemat jatkuvasti täyttävät hyväksymisen edellytykset.

Jos läänineläinlääkäri tarkastuksessaan toteaa, etteivät hyväksymisen edellytykset täyty, hänen on annettava kirjallinen huomautus testiasemalla ilmenneistä puutteista ja määräaika, jonka kuluessa puutteet on korjattava. Ellei puutteita ole korjattu annetussa määräajassa tai jos puutteet ovat sellaisia, että läänineläinlääkäri katsoo testiasemalta kasvatettavien sonnien aiheuttavan välitöntä eläintautien leviämisen vaaraa, läänineläinlääkäriin on peruutettava testiaseman hyväksyminen.

Läänineläinlääkäriin on tiedotettava tekemiensä tarkastusten tuloksista välittömästi maa- ja metsätalousministeriölle.

11 § Spermavaraston valvonta

Läänineläinlääkäriin on vähintään kaksi kertaa vuodessa tarkastettava, että hyväksytyt spermavarastot jatkuvasti täyttävät hyväksymisen edellytykset.

Jos läänineläinlääkäri tarkastuksessaan toteaa, etteivät hyväksymisen edellytykset täyty, hänen on annettava kirjallinen huomautus spermavarastolla ilmenneistä puutteista ja määräaika, jonka kuluessa puutteet on korjattava. Ellei puutteita ole korjattu annetussa määräajassa tai jos puutteet ovat sellaisia, että läänineläinlääkäri katsoo spermavarastossa varastoidun sperman aiheuttavan välitöntä eläintautien leviämisen vaaraa, läänineläinlääkäriin on peruutettava spermavaraston hyväksyminen.

Läänineläinlääkäriin on tiedotettava tekemiensä tarkastusten tuloksista välittömästi maa- ja metsätalousministeriölle.

12 § Sperman varastoiminen pitopaikassa

Pitopaikoissa saadaan varastoida tämän asetuksen mukaisesti tuotettua tai 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen säännösten mukaisesti maahan tuotua sonnien spermaa pitopaikan omaa käyttöä varten. Pitopaikassa oleva varasto voi olla myös useamman eläinten pitäjän yhteiskäytössä, jolloin varastossa olevaa spermaa voi käyttää vain kyseisten eläinten pitäjien pitopaikoissa. Pitopaikassa tapahtuva sperman varastointi on tehtävä niin, että varastoitu sperma ei joudu alttiiksi tarttuvien eläintautien aiheuttajille. Liitteessä IV on annettu ohjeita ja suosituksia varastoinnissa noudatettavasta hygieniasta.

13 § Kustannukset

Tämän asetuksen mukaisista kunnaneläinlääkärien käyntien aiheuttamista kustannuksista pitopaikoissa vastaa eläinten pitäjä. Tämän asetuksen mukaisten näyttöiden näytteenotto- ja laboratoriotutkimuskustannukset ovat eläinten pitäjälle maksuttomia lukuun ottamatta salmonellatutkimuksia, joiden kustannuksista vastaa eläinten pitäjä.

14 § Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2004.

Tällä asetuksella kumotaan sonnin spermalle asetettavista terveystaakimuksista 15 päivänä marraskuuta 1993 annettu maa- ja metsätalousministeriön yleiskirje nro 3/1993.

15 § Siirtymäsäännökset

Sonniasemat ja testiasemat, jotka on hyväksytty maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston yleiskirjeen nro 3/1993 perusteella, eivät tarvitse uutta hyväksyntää. Sonniasemien, testiasemien ja spermavarastojen on viimeistään 31.12.2004 toimittava kuten tässä asetuksessa säädetään. Läänineläinlääkärin on valvottava tämän vaatimuksen täyttymistä tässä asetuksessa säädettyjen tarkastusten yhteydessä.

Helsingissä 23 päivänä kesäkuuta 2004

Maa- ja metsätalousministeri

Juha Korkeaoja

Eläinlääkintötarkastaja

Seppo Kuosmanen

LIITE I

A. SONNIASEMAN HYVÄKSYMISTÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET

Edellytyksenä sonniaseman hyväksymiselle on:

1. Sonniaseman on oltava asemaeläinlääkäriin säännöllisessä, jatkuvassa valvonnassa. Asemaeläinlääkäriä voi toimia Suomessa laillistettu eläinlääkäri, jonka sonniasemaa valvova läänineläinlääkäri on valtuuttanut kirjallisesti. Asemaeläinlääkäriin on vähintään 5 arkipäivää ennen työnsä aloittamista sonniasemalla haettava läänineläinlääkäriltä valtuutusta kirjallisesti.
2. Sonniasemalla on oltava vähintään:
 - eläintilat sekä erilliset eristystilat
 - tilat sperman ottoa varten sekä erillinen huone välineiden puhdistusta, desinfioimista ja sterilointia varten
 - sperman käsittelyä varten huone, jonka ei välttämättä tarvitse olla aseman yhteydessä
 - sperman varastointia varten huone, jonka ei välttämättä tarvitse olla aseman yhteydessä
3. Sonniasema on rakennettava tai eristettävä siten, että yhteys sen ulkopuolella oleviin eläimiin estyy. Jos sonniaseman yhteydessä pidetään sellaisia keinosiemenyssonneja, joista spermaa ei kerätä (odotusaikasonnit), näiden sonnien on täytettävä kaikki samat vaatimukset kuin mitä sonniasemalla pidettäviltä sonneilta edellytetään.
4. Sonniasema on rakennettava siten, että eläintilat sekä spermanotto-, käsittely- ja varastointitilat voidaan helposti puhdistaa ja desinfioida.
5. Sonniasemalla on oltava eristystilat, joista ei ole välitöntä yhteyttä muiden eläinten tiloihin.
6. Sonniasema on suunniteltava siten, että eläintilat ovat fyysisesti erillään sperman käsittelytiloista ja että molemmat mainitut tilat ovat erillään sperman varastotiloista.

B. SONNIASEMIEN TOIMINTAA KOSKEVAT VAATIMUKSET

1. Sonniasemilla saa pitää vain sonneja, joista spermaa on tarkoitus kerätä.
2. Eläimet on tuotava sonniasemalle hyväksytyltä testiasemalta tai suoraan pitopaikasta eristysnavetan kautta.

Tuotaessa sonneja sonniasemalle testiaseman kautta, testiaseman tulee täyttää liitteen II kohtien A ja B vaatimukset ja sonnien liitteen II kohtien C ja D vaatimukset.

Tuotaessa sonneja sonniasemalle pitopaikasta, ne on tuotava eristysnavetan kautta, jonka läänineläinlääkäri, jonka toimialueella eristysnavetta sijaitsee, on hyväksynyt. Pitopaikan, josta sonneja siirretään eristysnavettaan ja eristysnavetan on täytettävä liitteen II kohdan A alakohdan 7 ja kohdan B vaatimukset. Eristysnavetassa ei saa pitää muita kuin keinosiemenystartoituksi aiottuja sonneja. Kaikista eristysnavetassa olevista sonneista on pidettävä kirjaa, josta ilmenee kunkin eläimen

rotu, syntymäaika ja EU-tunnus. Asiattomien henkilöiden pääsy navettaan on estettävä.

Vietäessä eläimiä pitopaikasta eristysnavettaan, eläimet on 28 vrk:n kuluessa ennen vientiä tutkittava liitteen II kohdan C mukaisesti. Eristysnavetassa sonneja on pidettävä vähintään 28 vrk:n ajan ennen sonniasemalle siirtämistä. Eristysaikana eristysnavetassa eläimet on tutkittava liitteen II kohdan D mukaisesti.

Sonniasemalle eläimiä saa tuoda vain asemaeläinlääkärin luvalla. Eläinten saapumisesta ja sieltä poistumisesta on pidettävä kirjaa.

Jos liitteen II kohdan A alakohdan 7 ehdot on täytetty ja tämän liitteen kohdan C edellyttämät rutiinitutkimukset on tehty viimeisen 12 kuukauden aikana, eläimiä voidaan ilman eristystä tai tutkimuksia siirtää hyväksytyltä sonniasemalta toiselle, jonka tautitilanne on samanlainen ja siirto tapahtuu suoraan. Kyseessä oleva eläin ei saa päästä välittömään tai välilliseen kosketukseen sellaisten sorkkaeläinten kanssa, joiden tautitilanne on huonompi. Käytettävä kuljetuskalusto on aina ennen käyttöä desinfioitava sonniaseman asemaeläinlääkärin antamien ohjeiden mukaisesti.

Siirrossa sonniasemalta toiselle eri ETA- maiden välillä on noudatettava eräiden tuotantoeläinten sekä niiden alkioiden ja sukusolujen eläintautivaatimuksista Euroopan yhteisön sisämarkkinoilla annetun maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston päätöksen (1578/1994) määräyksiä ja muita elintarvike- ja terveysosaston erikseen antamia määräyksiä.

3. Sonniaseman on pidettävä kaikista sonniasemalla olevista naudoista kirjaa, josta ilmenee kunkin eläimen rotu, syntymäaika ja EU-tunnus. Asemaeläinlääkärin on pidettävä kirjaa myös kaikista terveystarkastuksista ja rokotuksista sekä kunkin eläimen sairauksista ja terveydentilasta.
4. Asiattomien henkilöiden pääsy sonniaseman tiloihin on estettävä. Luvallisten vierailijoiden on noudatettava asemaeläinlääkärin antamia ohjeita ja määräyksiä.
5. Sonniasemalla työskentelevän henkilöstön on oltava teknisesti pätevää ja asianmukaisesti koulutettua huolehtimaan eläintautien torjunnassa tarvittavasta hygieniasta ja desinfiointitoimenpiteistä.
6. Hyväksytyillä sonniasemilla saadaan käsitellä ja varastoida vain tämän asetuksen mukaisesti tuotettua spermaa tai 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen säännösten mukaisesti maahan tuotua spermaa, jota on säilytettävä eri tiloissa. Sonniasemalla käsiteltävää ja varastoitavaa spermaa ei saa päästää kosketukseen muun sperman kanssa. Kaikista varastoon tulevista ja lähtevistä sperma-annoksista on pidettävä kirjaa.
7. Suomenkarjan paikallisroduista pitopaikoissa kerätty sperma on käsiteltävä ja säilytettävä eri tiloissa kuin hyväksytyillä sonniasemalla tuotettu sperma. Tällainen sperma on merkittävä siten, että se eroaa alakohdassa 14 määritetystä asemalla kerätyn sperman merkinnästä.
8. Läänineläinlääkärin luvalla sonniasemalla voidaan käsitellä ja säilyttää myös muista koti- ja tuotantoeläimistä kerättyä spermaa. Niiden käsittelylle ja säilytykselle on oltava eri tilat.
9. Sperman keräyksen, käsittelyn ja varastoinnin on tapahduttava ainoastaan näihin tarkoituksiin varatuissa tiloissa ja noudattaen ehdottoman hyvää hygieniaa.

10. Kaikki sperman keräyksen ja käsittelyn yhteydessä sperman tai luovuttajaeläimen kanssa kosketuksiin joutuvat välineet, kertakäyttövälineitä lukuun ottamatta, on desinfioitava tai steriloitava asemaeläinlääkärin antamien ohjeiden mukaan ennen käyttöä.
11. Sperman käsittelyssä käytetyt eläinperäiset tuotteet, mukaan luettuna lisä- ja laimennusaineet on hankittava siten, ettei niistä aiheudu eläintautien leviämisen vaaraa, tai ne on käsiteltävä ennen käyttöä siten, että eläintaudin leviämisen vaara estyy.
- Laimennokseen käytettävät kananmunat on hankittava kanalasta, jonka tautitilanne tunnetaan. Munien salmonellavapaus on tutkittava kahden viikon välein. Kanalasta on kerran vuodessa lähetettävä näytteet Eläinlääkintä- ja elintarvike tutkimuslaitokseen (EELA) tutkittavaksi Newcastlel taudin varalta.
12. Säilytys- ja kuljetusastiat on desinfioitava tai steriloitava asemaeläinlääkärin ohjeiden mukaan ennen jokaista täyttöä.
13. Pakastukseen ei käytetä pakastusnestettä, jota on aiemmin käytetty muiden eläinperäisten tuotteiden käsittelyyn.
14. Riippumatta siitä, jaetaanko sperman keräyserät pienempiin annoksiin, on jokainen spermaerä merkittävä selvästi siten, että sperman keräyspäivä, luovuttajaeläimen rotu, EU-tunnus tai muu tunnistus sekä keinosiemennysaseman nimi (mahdollisesti koodimuodossa) ovat helposti todettavissa.
15. Asemaeläinlääkärin tulee:
- tarkkailla säännöllisesti sonnien terveydentilaa ja huolehtia sairauden hoidosta (profylaksia ja terapia)
 - valvoa sperman ottoa, käsittelyä, varastointia ja kirjanpitoa
 - huolehtia, että sperman käsittelyssä käytetyt eläinperäiset tuotteet täyttävät alakohtan 9 vaatimukset
 - valvoa henkilöliikennettä ja yleistä hygieniaa sonniasemalla ja antaa näistä ohjeet
 - huolehtia, että sonneille suoritetaan kaikki sonniasemalla tehtäväksi määrätyt toimenpiteet ja tutkimukset
 - huolehtia, että sonnit toimitetaan teuraaksi keinosiemennyssonniin terveystarkkailuohjelmaan kuuluvien sonnien tarkastuksesta annetun maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston kirjeen nro 90/143 mukaisesti.
 - tehdä tarvittaessa sonnien obduktiot ja huolehtia muista eläinten tautitilanteen selvittämisen kannalta tarvittavista tutkimuksista
 - huolehtia, että seminologeille ja sonniaseman henkilökunnalle annetaan alaansa kuuluvaa jatkokoulutusta ja informaatiota tautitilanteesta heidän työkentällään.
16. Pakastettuja naudan alkioita, jotka täyttävät naudan alkionsiirrolle asetettavista eläinten terveystarvikkeista annetun maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston yleiskirjeen nro 1/1994 vaatimukset, voidaan säilyt-

tää läänineläinlääkäriin luvalla sonniaseman sperman varastointitiloissa. Alkiot on aina säilytettävä omassa, erillisissä säiliöissään.

C. SONNIASEMILLA TEHTÄVÄT TUTKIMUKSET JA HOITOTOIMENPITEET

1. Asemaeläinlääkäriin on tehtävä kaikille sonniasemalla pidettäville sonneille seuraavat tutkimukset ja hoitotoimenpiteet vähintään kerran vuodessa:

- 1.1. Tuberkuliinikoe nahansisäisellä menetelmällä kielteisin tuloksin nautaeläinten tuberkuloosin vastustamisesta annetun maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston yleiskirjeen nro 2/EEO/95 mukaisesti.
- 1.2. Seerumista neuvoston direktiivin 64/432/ETY liitteessä C mainitulla hyväksytyllä menetelmällä testi luomistaudin varalta kielteisin tuloksin.
- 1.3. Seerumista neuvoston direktiivin 64/432/ETY liitteessä D luvussa II mainitulla hyväksytyllä menetelmällä testi naudan tarttuvan leikkauksen varalta kielteisin tuloksin.
- 1.4. Seerumista vasta-ainetestistä (antigeeninä koko virus) IBR/IPV:n varalta kielteisin tuloksin.
- 1.5. Seerumista naudan virusripulin (BVD/MD) varalta serologinen vasta-ainetestistä seronegatiivisille eläimille kielteisin tuloksin. Jos jonkin sonnien serologinen testituloksena on positiivinen, sonnien edellisen negatiivisen tuloksen antaneen testin jälkeen ejakulaateista säilytykseen annokset on tuhoava tai jokaisesta eri ejakulaatista on tehtävä viruseristystesti kielteisin tuloksin.
- 1.6. Tutkimus *Campylobacter foetus* -tartunnan varalta esinahasta otetusta näytteestä immunofluoresoivia vasta-aineita tai viljelyä käyttäen kielteisin tuloksin.
- 1.7. *Trichomonas foetus* -tartunnan varalta esinahasta otetusta näytteestä mikroskooppinen ja viljelytutkimus kielteisin tuloksin.

Sonneja, joita ei käytetä sperman tuottamiseen, ei kuitenkaan tarvitse tutkia *Campylobacter foetus*- ja *Trichomonas foetus*-tartunnan varalta elleivät ne ole kosketuksissa tuotannossa olevien sonnien kanssa. Sonniasemalle uudelleen sperman tuotantoon palaavat sonnit on tutkittava 30 päivän sisällä ennen tuotannon aloittamista *Campylobacter foetus*- ja *Trichomonas foetus*-tartunnan varalta kielteisin tuloksin, jos ne ovat olleet poissa asemalta yli 6 kuukautta.

2. Kaikki laboratoriotutkimukset tehdään Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksessa (EELA) tai sen hyväksymässä laboratoriossa.
3. Mikäli jonkin edellä mainitun tutkimuksen tulos on positiivinen, eläin on eristettävä ja sitä edeltävän viimeisen kielteisen tuloksen jälkeen otettua spermaa tältä eläimeltä ei saa käyttää. BVD/MD testissä positiivisen tuloksen antaneiden sonnien ejakulaatioita voidaan kuitenkin ottaa käyttöön edellyttäen, että ne on tutkittu BVD/MD:n varalta viruseristystestillä kielteisin tuloksin.

Positiivisen tuloksen jälkeen aseman kaikilta muilta sonneilta kerätty sperma on säilytettävä erillisessä varastossa eikä sitä saa käyttää ennen kuin sonniaseman tautitilanne on ennallaan.

4. Sonniasemalta teuraaksi menevästä sonnista on pyydettävä tarkastuseläinlääkärin antama lausunto tarttuvien tautien varalta.

D. SONNIASEMILLA KERÄTTYÄ SPERMAA KOSKEVAT VAATIMUKSET

1. Sperman on oltava peräisin eläimiltä:

- jotka eivät sperman keräyspäivänä osoita mitään kliinisiä sairauden oireita
- joita ei käytetä luonnolliseen astutukseen
- joita on pidetty hyväksytyllä sonniasemalla sperman keräystä edeltävän 30 päivän ajan, jos kerätty sperma toimitetaan myyntiin tuoreena
- joita ei ole rokotettu suu- ja sorkkatautia vastaan sperman keräystä edeltävän 12 kuukauden aikana tai jos ne on rokotettu 12 kuukauden sisällä ennen sperman keräystä, jokaisesta säilötystä ejakulaatista viidelle prosentille annoksista (vähintään kuitenkin viidestä annoksesta), on tehty viruseristytystä suu- ja sorkkataudin varalta kielteisillä tuloksilla
- joita ei ole rokotettu suu- ja sorkkatautia vastaan sperman keräystä edeltävän 30 päivän aikana
- joita pidetään sonniasemalla, jossa ei ole todettu suu- ja sorkkatautia vähintään 3 kuukauteen ennen sperman ottoa ja vähintään 30 vrk sen jälkeen
- joita pidetään sonniasemalla, josta 10 km säteellä ei vähintään 30 vrk aikana ole esiintynyt suu- ja sorkkatautia
- joita on pidetty sonniasemalla, joka on vähintään 30 vrk ajan ennen sperman ottoa ja vähintään 30 vrk ajan sen jälkeen ollut vapaa raivotaudista, tuberkuloosista, luomistaudista, pernarutosta, karjarutosta, naudan tarttuvasta leukoosista ja naudan tarttuvasta keuhkorutosta.

2. Spermaan on lisättävä seuraavia antibiootteja siten, että lopullisessa, laimennussa spermassa on seuraavat pitoisuudet millilitraa kohti vähintään:

- 500 k.y. streptomysiiniä
- 500 k.y. penisilliiniä
- 150 ug linkomysiiniä
- 300 ug spektinomysiiniä

On myös mahdollista käyttää jotakin muuta antibioottiyhdistelmää, jolla on sama vaikutus kampakobakteereihin, leptospiiroihin ja mykoplasmoihin.

Välittömästi antibioottien lisäämisen jälkeen laimennettua spermaa on säilytettävä vähintään 5 °C lämpötilassa ainakin 45 minuutin ajan.

LIITE II

KEINOSIEMENNYSSONNIEN TESTIASEMA JA SINNE TUOTAVAT ELÄIMET

A. TESTIASEMAN HYVÄKSYMISTÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET

Edellytyksenä testiaseman hyväksymiselle on:

1. Testiaseman on oltava asemaeläinlääkäriin säännöllisessä, jatkuvassa valvonnassa. Asemaeläinlääkäriä voi toimia Suomessa laillistettu eläinlääkäri, jonka testiasemaa valvova läänineläinlääkäri on valtuuttanut kirjallisesti. Asemaeläinlääkäriin on vähintään 5 arkipäivää ennen työnsä aloittamista testiasemalla haettava läänineläinlääkäriltä valtuutus kirjallisesti.
2. Testiasemalla ei saa pitää muita eläimiä kuin keinosiemennystarkoitukseen kasvatettavia sonneja. Asemalle eläimiä saa tuoda vain asemaeläinlääkäriin luvalla. Eläinten saapumisesta ja sieltä poistumisesta on pidettävä kirjaa.
3. Testiaseman on pidettävä kaikista asemalla olevista sonneista kirjaa, josta ilmenee kunkin eläimen rotu, syntymäaika ja EU-tunnus. Testiaseman eläinlääkäriin on pidettävä kirjaa myös kaikista terveystarkastuksista ja rokotuksista sekä kunkin eläimen sairauksista ja terveydentilasta.
4. Asiattomien henkilöiden pääsy aseman tiloihin on estettävä. Luvallisten vierailijoiden on noudatettava asemaeläinlääkäriin antamia ohjeita ja määräyksiä.
5. Sonnia, joka on viety testiaseman ulkopuolelle ei saa tuoda sinne takaisin.
6. Testiasemalla sonnien terveystarkastuksesta vastaavan asemaeläinlääkäriin tehtävänä on:
 - tarkkailla säännöllisesti sonnien terveydentilaa ja huolehtia sairauden hoidosta (profylaksia ja terapia)
 - valvoa henkilöliikennettä ja yleistä hygieniaa asemalla ja antaa näistä ohjeet
 - valvoa 2 ja 3 kohdassa mainittua kirjanpitoa
 - huolehtia, että sonneille suoritetaan kaikki asemalla tehtäväksi määrätyt toimenpiteet ja tutkimukset
 - huolehtia, että testiasemalta teuraaksi menevästä sonnista pyydetään tarkastuseläinlääkäriin antama lausunto tarttuvien tautien varalta
 - tehdä tarvittaessa sonnien obduktiot ja huolehtia muista eläinten tautitilanteen selvittämisen kannalta tarvittavista tutkimuksista.
7. Sonneja saa lähettää sonniasemille vain sellaisilta testiasemilta, jotka täyttävät seuraavat vaatimukset:
 - 10 km:n säteellä asemasta ei ole viimeisen 30 vrk:n aikana todettu suu- ja sorkkatautia
 - asema on vähintään kolmen kuukauden ajan ollut vapaa suu- ja sorkkataudista sekä luomistaudista

- asema on vähintään 30 vrk:n ajan ollut vapaa raivotaudista, tuberkuloosista, pernarutosta, karjarutosta, naudan tarttuvasta leukoosista ja naudan tarttuvasta keuhkorutosta.
8. Kaikkien testiasemalle tuotavien sonnivasikoiden ja niiden alkuperäkarjojen on täytettävä tämän liitteen kohtien B ja C vaatimukset.

B. KARJAT, JOISTA ELÄIN TOIMITETAAN KEINOSIEMENNYKSEEN

Kunnaneläinlääkäriin on tarkastettava karja, josta eläin toimitetaan keinosiemennykseen, ja karjan on täytettävä seuraavat vaatimukset:

1. Karjasta ei saa lähettää testiasemalle sairasta tai sairaaksi epäiltyä vasikkaa.
2. Karja on virallisesti vapaa tuberkuloosista, luomistaudista ja leukoosista.
3. Karja on 28 vrk kuluessa ennen vasikan lähettämistä tutkittava yhteismaitonäytteestä Elisa-testillä IBR/IPV:n varalta kielteisin tuloksin.
4. Karja on 28 vrk kuluessa ennen vasikan lähettämistä tutkittava yhteismaitonäytteestä vasta-ainetutkimuksella naudan virusripulin (BVD/MD) varalta.

Sellaisista pitopaikkaan ostetuista eläimistä, joiden maitoa ei ole lähetettävässä yhteismaitonäytteessä tai sitä ei ole ollut aikaisemmin lähetetyissä yhteismaitonäytteissä tai joita ei ole oston jälkeen erikseen tutkittu kohdissa 3 ja 4 mainittujen tautien varalta, on otettava verinäyte näiden tautien tutkimista varten.

Sellaisista pitopaikoista, joiden eläimistä ei ole mahdollista saada yhteismaitonäytettä, eläimet tutkitaan kohdissa 3 ja 4 mainittujen tautien varalta veri- tai maitonäytteistä otannalla nautojen virusripulin (BVD/MD) vastustamisesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen nro 2/EEO/2004 liitteen II kohdan 3 mukaisesti.

Jos karjassa jokin eläin todetaan naudan virusripulin (BVD) varalta seroposiitiviseksi, vasikkaa ei saa toimittaa testiasemalle ennen kuin se on yli 6 kk:n ikäinen ja tutkittu serologisesti viruseristys- tai antigeenitestillä sekä vasta-ainetestillä naudan virusripulin (BVD/MD) varalta kielteisin tuloksin.

5. Karjasta on 28 vrk:n kuluessa ennen vasikan lähettämistä otettu ulostenäytteet ja tutkittu ne salmonellan varalta kielteisin tuloksin salmonellan vastustamisesta naudoissa ja sioissa annetun maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintö- ja elintarvikeosaston päätöksen nro 23/EEO/1995 liitteen I kohdan III mukaisesti.
6. Testiasemalle vietävät eläimet eivät ole aikaisemmin olleet tautitilanteeltaan huonommassa karjassa.

C. TESTIASEMALLE VIETÄVÄN SONNIVASIKAN TUTKIMINEN

1. Kunnaneläinlääkäriin on tarkastettava testiasemalle vietävä sonnivasikka. Tarkastuksessa on pyrittävä selvittämään, ettei vasikassa tai muussa karjassa esiinny infektoita, joita vasikka voisi levittää.
2. Vasikasta on 28 vrk:n kuluessa ennen eläimen vientiä testiasemalle tehtävä seuraavat tutkimukset kielteisin tuloksin:
 - 2.1. Seerumista neuvoston direktiivin 64/432/ETY liitteessä C mainitulla hyväksytyllä menetelmällä testi luomistaudin varalta.

- 2.2. Seerumista neuvoston direktiivin 64/432/ETY liitteessä D luvussa II mainitulla hyväksytyllä menetelmällä testi naudän tarttuvan leukosin varalta.
- 2.3. Seerumista vasta-ainetestä (antigeeninä koko virus) IBR/IPV:n varalta.
- 2.4. Seerumista viruseristys- tai antigeenitesti sekä vasta-ainetestä naudän virusripulin (BVD/MD) varalta yli 6 kk ikäisille vasikoille. Sitä nuoremmat, seronegatiivisista karjoista lähtöisin olevat eläimet tutkitaan testiasemalla niiden saavutettua edellä mainitun iän.
- 2.5. Salmonellatutkimus ulostenäytteestä.

D. TESTIASEMALLA TEHTÄVÄT TUTKIMUKSET JA TOIMENPITEET

1. Ennen sonnien siirtämistä testiasemalle ne on pidettävä eristettyinä aseman muista eläimistä vähintään 28 vrk läänineläinlääkärin nimenomaan tähän tarkoitukseen hyväksymässä eristysnavetassa. Sonnien tullessa eristysnavetiaan asemaeläinlääkärin on tehtävä sonneille kliininen tarkastus ja otettava ulostenäyte salmonellatutkimusta varten.
2. Sonneille on 28 päivän kuluessa ennen niiden siirtämistä testiasemalta sonniasemalle tehtävä seuraavat tutkimukset:

- 2.1. Seerumista neuvoston direktiivin 64/432/ETY liitteessä C mainitulla hyväksytyllä menetelmällä testi luomistaudin varalta kielteisillä tuloksilla.
- 2.2. Seerumista vasta-ainetestä (antigeeninä koko virus) IBR/IPV:n varalta kielteisillä tuloksilla.

Edellä kohdissa 2.1. ja 2.2. mainitut tutkimukset voidaan tehdä aikaisintaan, kun sonni on ollut 21 päivää testiasemalla. Jos jokin näistä tutkimuksista antaa positiivisen tuloksen, eläin on viipymättä poistettava testiasemalta. Muut testiaseman eläimet on pidettävä testiasemalla ja ne on tutkittava kielteisillä tuloksilla aikaisintaan 21 päivää sen jälkeen, kun positiivisen tuloksen antanut eläin tai eläimet on poistettu testiasemalta.

- 2.3. Seerumista viruseristystesti tai antigeenitesti sekä vasta-ainetestä naudän virusripulin (BVD/MD) varalta.

Edellä kohdassa 2.3. mainittu tutkimus voidaan tehdä aikaisintaan, kun sonni on ollut 21 päivää testiasemalla. Sonniasemalle voidaan siirtää ainoastaan sonneja, jos ennen testiasemalle tuloa seronegatiivisiksi todetuissa eläimissä ei esiinny serokonversiota. Jos serokonversiota esiintyy, niin kaikki edelleen seronegatiiviset sonnit on pidettävä testiasemalla niin kauan, kunnes ryhmässä ei enää esiinny serokonversiota kolmen viikon aikana.

- 2.4. Tuberkuliinikoe nahansisäisellä menetelmällä kielteisillä tuloksilla nautaeläinten tuberkuloosin vastustamisesta annetun maaja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston yleiskirjeen nro 2/EEO/95 mukaisesti.

- 2.5. Seerumista neuvoston direktiivin 64/432/ETY liitteessä D luvussa II mainitulla hyväksytyllä menetelmällä testi naudun tarttuvan leukosin varalta kielteisin tuloksin.
- 2.6. Serologinen tutkimus leptospiroosin varalta (serotyypit L.pomona, L. grippotyphosa, L. hardjo, L. bratislava, L. tarassovi, L. ballum) kielteisin tuloksin.
- 2.7. Tutkimus Campylobacter foetus -tartunnan varalta esinahasta otetusta näytteestä immunofluoresoivia vasta-aineita tai viljelyä käyttäen kielteisin tuloksin. Tutkimus voidaan tehdä aikaisintaan, kun sonni on ollut seitsemän päivää testiasemalla.
- 2.8. Trichomonas foetus -tartunnan varalta esinahasta otetusta näytteestä mikroskooppinen ja viljelytutkimus kielteisin tuloksin. Tutkimus voidaan tehdä aikaisintaan, kun sonni on ollut seitsemän päivää testiasemalla.

Jos jokin edellä kohdissa 2.4. -2.8. mainituista tutkimuksista antaa positiivisen tuloksen, eläin on viipymättä eristettävä ja asemaeläinlääkärin on ryhdyttävä kaikkiin läänineläinlääkärin ohjeiden mukaisiin toimiin selvittääkseen aseman muiden eläinten tautitilanteen sekä niiden kelpoisuuden sonniasemalle toimittamista ajatellen.

3. Kaikki kohdissa B-D mainitut laboratoriotutkimukset tehdään Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksessa (EELA) tai sen hyväksymässä laboratoriossa.

LIITE III

A. SPERMAVARASTON HYVÄKSYMISTÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET

Edellytyksenä spermavaraston hyväksymiselle on:

1. Spermavaraston on oltava asemaeläinlääkärin säännöllisessä, jatkuvassa valvonnassa. Asemaeläinlääkärinä voi toimia Suomessa laillistettu eläinlääkäri, jonka spermavarastoa valvova läänineläinlääkäri on valtuuttanut kirjallisesti. Asemaeläinlääkärin on vähintään 5 arkipäivää ennen työnsä aloittamista spermavarastossa haettava läänineläinlääkäriltä valtuutusta kirjallisesti.
2. Spermavarasto on rakennettava tai eristettävä siten, että yhteys sen ulkopuolella oleviin eläimiin estyy.
3. Spermavarasto on rakennettava siten, että varastointitilat voidaan helposti puhdistaa ja desinfioida.

B. SPERMAVARASTON TOIMINTAA KOSKEVAT VAATIMUKSET

1. Spermavaraston on pidettävä kaikista varastoon tulevista ja lähtevistä spermannoksista kirjaa, josta ilmenee, että kaikki ne sonnit, joiden spermaa varastossa säilytetään, täyttävät tämän asetuksen tai neuvoston direktiivin 88/407/ETY mukaiset vaatimukset.
2. Asiattomien henkilöiden pääsy spermavaraston tiloihin on estettävä. Luvallisten vierailijoiden on noudatettava asemaeläinlääkärin antamia ohjeita ja määräyksiä.
3. Spermavarastossa työskentelevän henkilöstön on oltava teknisesti pätevää ja asianmukaisesti koulutettua huolehtimaan eläintautien torjunnassa tarvittavasta hygieniasta ja desinfektioitoimenpiteistä.
4. Hyväksytyissä spermavarastoissa saadaan käsitellä ja varastoida vain tämän asetuksen mukaisesti tuotettua spermaa tai 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen säännösten mukaisesti maahan tuotua spermaa, jota on säilytettävä eri tiloissa. Spermavarastossa käsiteltävää ja varastoitavaa spermaa ei saa päästää kosketukseen muun sperman kanssa. Spermaa siirrettäessä spermavarastoon on noudatettava kaikkia mahdollisia varotoimenpiteitä eläinten terveyden suhteen ja sperma ei ole kuljetuksen aikana saanut joutua yhteyteen muun sperman kanssa.
5. Suomenkarjan paikallisroduista pitopaikoissa kerätty sperma on käsiteltävä ja säilytettävä eri tiloissa kuin hyväksytyillä sonniasemalla tuotettu sperma. Tällainen sperma on merkittävä siten, että se eroaa alakohdassa 10 määritetystä asemalla kerätyn sperman merkinnästä.
6. Sperman varastointi tapahtuu ainoastaan tähän tarkoitukseen varatuissa tiloissa ja ehdottoman hygieenisesti.
7. Kaikki välineet, kertakäyttövälineitä lukuun ottamatta, jotka joutuvat sperman kanssa tekemisiin on asemaeläinlääkärin ohjeiden mukaisesti desinfioitu tai steriloitu ennen käyttöä.
8. Säilytys- ja kuljetusastiat lukuun ottamatta kertakäyttösäiliöitä, on desinfioitava tai steriloitava asemaeläinlääkärin ohjeiden mukaisesti ennen jokaista täyttöä.

9. Säilytys- ja kuljetusastioiden täytössä on käytettävä pakastusnestettä, jota ei ole aiemmin käytetty muiden eläinperäisten tuotteiden käsittelyyn.
10. Riippumatta siitä, jaetaanko sperman keräyserät pienempiin annoksiin, on jokainen spermaerä merkittävä selvästi siten, että sperman keräyspäivä, luovuttajaeläimen rotu, EU-tunnus tai muu tunniste sekä keinosiemennysaseman nimi (mahdollisesti koodimuodossa) ovat helposti todettavissa.
11. Pakastettuja naudan alkioita, jotka täyttävät naudan alkionsiirrolle asetettavista eläinten terveysvaatimuksista annetun maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston yleiskirjeen nro 1/1994 vaatimukset, voidaan säilyttää läänineläinlääkärin luvalla spermavaraston varastointitiloissa. Alkiot on aina säilytettävä omissa, erillisissä säiliöissään.

LIITE IV

SONNIN SPERMAN PITOPAIKASSA TAPAHTUVAA VARASTOINTIA KOSKEVAT OHJEET JA SUOSITUKSET

1. Sonnin spermaa saavat säilyttää pitopaikoissa nautojen keinosiemennysluvan haltijat tai eläinten pitäjät, joilla on sopimus hyväksytyn keinosiemennysorganisaation kanssa sperman säilyttämisestä.
2. Sperma on säilytettävä erillisessä säilytystilassa, joka ei sijaitse samassa huonetilassa kuin missä pitopaikan eläimiä pidetään.
3. Säilytys- ja kuljetusastioiden täytössä on käytettävä pakastusnestettä, jota ei ole aiemmin käytetty muiden eläinperäisten tuotteiden käsittelyyn.
4. Kaikki sperman kanssa kosketuksiin joutuvat välineet on oltava puhtaita ja kertakäyttövälineitä lukuun ottamatta mahdollisuuksien mukaan desinfioitu tai steriloitu ennen käyttöä.
5. Sperman käsittelijällä on oltava riittävä ammattitaito pakastusnesteiden ja säilytettävän sperman käsittelyyn niin, että riski työtaturmista ja eläintautien leviämisestä olisi vältettävissä.
6. Pitopaikassa säilytettyä spermaa ei saa palauttaa seminologin säiliöön, sonniase-malle tai spermavarastoon.